

سالنامه‌ی سال ۱۳۹۱ ایرانی

(مبدأ هجری خورشیدی)

۳۷۳۷ مبدأ اندازه‌گیری گاهشماری ایرانی

۱۴۳۳-۱۴۳۴ هجری قمری

۲۰۱۲-۲۰۱۳ میلادی

رضا مرادی غیاث آبادی

نرم‌افزار تبدیل تقویم‌ها:

www.ghiasabadi.com/calendar

همراه با

راهنامه‌ی زمان جشن‌های ملی ایران باستان

برای آگاهی بیشتر در این باره بنگرید به کتاب:

جشن‌ها و گردهمایی‌های ملی ایران باستان

از همین نگارنده، چاپ دوم، ۱۳۸۶

تاریخ انتشار سالنامه در وب: ۴ مرداد ۱۳۹۰

سرزمین های ایرانی

اوستا، تشریح

خط تحویل سال نو ایرانی

ساعت ۰۸ و ۳۰ دقیقه و ۱۶ ثانیه

روز سه شنبه، یکم فروردین ماه ۱۳۹۱

برابر با ۲۶ ربیع الثانی ۱۴۳۳ هجری قمری و

۲۰ مارس ۲۰۱۲ میلادی

بر مبنای طول سال اعتدالی گاهشماری ایرانی

(بنگرید به پیوست پایان سالنما)

در تقویم دولتی کشور، لحظه تحویل سال

بر مبنای طول سال متغیر

ساعت ۰۸ و ۴۴ دقیقه و ۲۷ ثانیه

روز سه شنبه، یکم فروردین ماه ۱۳۹۱ اعلام شده است.

یادآوری: تقویم قمری و مناسبت‌های مبتنی بر آن در تقویم دولتی امسال (همچون چند سال گذشته) با ترکیبی ناشناخته از ماه‌های قمری متوسط و هلالی (با تأکید بر رؤیت هلال ماه رمضان و شوال در افق تهران و برخی ملاحظات دیگر) تنظیم شده‌اند. این شیوه با قواعد و معیارهای شناخته شده تقویم نگاری که در این سالنما نیز بکار گرفته شده است، مطابقت ندارد. با این حال تعطیلات رسمی در این سالنما به ناچار مطابق با تقویم دولتی است و به چند اختلاف موجود (تا اندازه‌ای که به روزهای تعطیل و یا آغاز ماه‌های رمضان و محرم مربوط می‌شوند)، در جای خود اشاره شده است.

March 2012

ربيع الثاني ١٤٣٣

فروردین ١٣٩١

Tuesday 20

٢٦

١

سه‌شنبه

جشن نوروز. جشن سال نو تعطیل

نوروز

Wednesday 21

٢٧

٢

چهارشنبه

جشن نخستین چارشنبه سال تعطیل

نوروز

Thursday 22

٢٨

٣

پنج‌شنبه

تعطیل

نوروز / روز جهانی آب

Friday 23

٢٩

٤

آدینه

روز جهانی هواشناسی

March 2012

جمادی الاول ۱۴۳۳

فروردین ۱۳۹۱

Saturday	24	۱	۵	شنبه
----------	----	---	---	------

جشن نخستین شنبه سال

Sunday	25	۲	۶	یکشنبه
--------	----	---	---	--------

روز امید / روز شادباش نویسی

Monday	26	۳	۷	دوشنبه
--------	----	---	---	--------

Tuesday	27	۴	۸	سه‌شنبه
---------	----	---	---	---------

Wednesday	28	۵	۹	چهارشنبه
-----------	----	---	---	----------

Thursday	29	۶	۱۰	پنج‌شنبه
----------	----	---	----	----------

جشن آبانگاه

Friday	30	۷	۱۱	آدینه
--------	----	---	----	-------

March 2012

جمادی الاول ۱۴۳۳

فروردین ۱۳۹۱

Saturday 30 ۸ ۱۲ شنبه

تعطیل

روز جمهوری اسلامی ایران

Sunday April ۹ ۱۳ یکشنبه

تعطیل

جشن سیزده بدر

روز طبیعت

Monday 2 ۱۰ ۱۴ دوشنبه

Tuesday 3 ۱۱ ۱۵ سهشنبه

Wednesday 4 ۱۲ ۱۶ چهارشنبه

Thursday 5 ۱۳ ۱۷ پنجشنبه

سروش دوز، جشن سروشگان

Friday 6 ۱۴ ۱۸ آدینه

April 2012

جمادی الاول ۱۴۳۳

فروردین ۱۳۹۱

Saturday	7	۱۵	۱۹	شنبه
. فروردین دوز. جشن فروردینگان				
<hr/>				
Sunday	8	۱۶	۲۰	یکشنبه
<hr/>				
Monday	9	۱۷	۲۱	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	10	۱۸	۲۲	سهشنبه
<hr/>				
Wednesday	11	۱۹	۲۳	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	12	۲۰	۲۴	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	13	۲۱	۲۵	آدینه
<hr/>				

فروردین ۱۳۹۱ جمادی الاول ۱۴۳۳ April 2012

Saturday	14	۲۲	۲۶	شنبه
<hr/>				
Sunday	15	۲۳	۲۷	یکشنبه
<hr/>				
Monday	16	۲۴	۲۸	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	17	۲۵	۲۹	سهشنبه
<hr/>				
Wednesday	18	۲۶	۳۰	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	19	۲۷	۳۱	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	20	۲۸	ارویبشت	آدینه
<hr/>				

April 2012

جمادی الاول ۱۴۳۳

ارویشت ۱۳۹۱

Saturday 21

۲۹

۲

شنبه

جشن گیاه آوری

روز جهانی زمین پاک

Sunday 22

۳۰

۳

یکشنبه

اردیبهشت روز، جشن اردیبهشتگان

Monday 23

جمادی الثانی

۴

دوشنبه

Tuesday 24

۲

۵

سهشنبه

Wednesday 25

۳

۶

چهارشنبه

تعطیل

شهادت حضرت فاطمه زهرا

Thursday 26

۴

۷

پنجشنبه

Friday 27

۵

۸

آدینه

ارویشت ۱۳۹۱ جمادی الثانی ۱۴۳۳ April 2012

شنبه ۹ ۶ ۲۸ Saturday

یکشنبه ۱۰ ۷ ۲۹ Sunday

جشن چهلم نوردوز

روز ملی خلیج فارس

دوشنبه ۱۱ ۸ ۳۰ Monday

سهشنبه ۱۲ ۹ Tuesday May

روز جهانی کار و کارگر

چهارشنبه ۱۳ ۱۰ Wednesday 2

پنجشنبه ۱۴ ۱۱ Thursday 3

آدینه ۱۵ ۱۲ Friday 4

گاهنبار میدیوزرم. جشن میانه بهار. جشن بهارنبد / روز پیام آوردی زرتشت

May 2012

جمادی الثانی ۱۴۳۳

ارویشت ۱۳۹۱

Saturday 5 ۱۳ ۱۶ شنبه

روز جهانی ماما

Sunday 6 ۱۴ ۱۷ یکشنبه

Monday 7 ۱۵ ۱۸ دوشنبه

Tuesday 8 ۱۶ ۱۹ سهشنبه

روز جهانی صلیب سرخ و هلال احمر

Wednesday 9 ۱۷ ۲۰ چهارشنبه

Thursday 10 ۱۸ ۲۱ پنجشنبه

Friday 11 ۱۹ ۲۲ آدینه

May 2012

جمادی الثانی ۱۴۳۳

ارویشت ۱۳۹۱

Saturday	12	۲۰	۲۳	شنبه
Sunday	13	۲۱	۲۴	یکشنبه
Monday	14	۲۲	۲۵	دوشنبه
Tuesday	15	۲۳	۲۶	سهشنبه
Wednesday	16	۲۴	۲۷	چهارشنبه
Thursday	17	۲۵	۲۸	پنجشنبه
Friday	18	۲۶	۲۹	آدینه

روز جهانی موزه

May 2012	جمادی الثانی ۱۴۳۳	ارویشت ۱۳۹۱
Saturday 19	۲۷	۳۰ شنبه
Sunday 20	۲۸	۳۱ یکشنبه
Monday 21	۲۹	دوشنبه خرداد ادغاسوان. جشن گرما
Tuesday 22	رجب	۲ سهشنبه
Wednesday 23	۲	۳ چهارشنبه
Thursday 24	۳	۴ پنجشنبه
Friday 25	۴	۵ آدینه

May 2012

رجب ۱۴۳۳

خرداد ۱۳۹۱

Saturday	26	۵	۶	شنبه
خردادروز جشن خردادگان				
Sunday	27	۶	۷	یکشنبه
Monday	28	۷	۸	دوشنبه
Tuesday	29	۸	۹	سهشنبه
Wednesday	30	۹	۱۰	چهارشنبه
Thursday	31	۱۰	۱۱	پنجشنبه
روز جهانی بدون دخانیات				
Friday	June	۱۱	۱۲	آدینه

June 2012

رجب ۱۴۳۳

خرداد ۱۳۹۱

Saturday	2	۱۲	۱۳	شنبه
<hr/>				
Sunday	3	۱۳	۱۴	یکشنبه
تعطیل				
زادروز امام علی / درگذشت آیتاله خمینی				
<hr/>				
Monday	4	۱۴	۱۵	دوشنبه
تعطیل				
زادروز امام علی، ۱۳ رجب در تقویم دولتی / قیام ۱۵ خرداد				
<hr/>				
Tuesday	5	۱۵	۱۶	سهشنبه
روز جهانی محیط زیست				
<hr/>				
Wednesday	6	۱۶	۱۷	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	7	۱۷	۱۸	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	8	۱۸	۱۹	آدینه
<hr/>				

June 2012

رجب ۱۴۳۳

خرداد ۱۳۹۱

Saturday	9	۱۹	۲۰	شنبه
.				
Sunday	10	۲۰	۲۱	یکشنبه
.				
روز جهانی صنایع دستی				
Monday	11	۲۱	۲۲	دوشنبه
.				
Tuesday	12	۲۲	۲۳	سهشنبه
.				
Wednesday	13	۲۳	۲۴	چهارشنبه
.				
Thursday	14	۲۴	۲۵	پنجشنبه
.				
Friday	15	۲۵	۲۶	آدینه
.				

June 2011

رجب ۱۴۳۳

خرداد ۱۳۹۱

Saturday 16 ۲۶ ۲۷ شنبه

Sunday 17 ۲۷ ۲۸ یکشنبه

بعثت پیامبر اسلام / روز جهانی بیابانزدایی

Monday 18 ۲۸ ۲۹ دوشنبه

تعطیل

بعثت پیامبر اسلام، ۲۷ رجب در تقویم دولتی

Tuesday 19 ۲۹ ۳۰ سه‌شنبه

Wednesday 20 ۳۰ ۳۱ چهارشنبه

Thursday 21 شعبان ۳۱ پنجشنبه

جشن آب‌پاشونک. جشن آغاز تابستان / سال نو در گاهشماری گاهنباری

Friday 22 ۲ ۲ آدینه

..

June 2012

شعبان ۱۴۳۳

تیر ۱۳۹۱

Saturday	23	۳	۳	شنبه
<hr/>				
Sunday	24	۴	۴	یکشنبه
<hr/>				
Monday	25	۵	۵	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	26	۶	۶	سه‌شنبه جشن نیلوفر
<hr/>				
Wednesday	27	۷	۷	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	28	۸	۸	پنج‌شنبه
<hr/>				
Friday	29	۹	۹	آدینه
<hr/>				

June 2012

شعبان ۱۴۳۳

تیر ۱۳۹۱

Saturday	30	۱۰	۱۰	شنبه
Sunday	July	۱۱	۱۱	یکشنبه
Monday	2	۱۲	۱۲	دوشنبه
Tuesday	3	۱۳	۱۳	سه‌شنبه تیرروز، جشن تیرگان
Wednesday	4	۱۴	۱۴	چهارشنبه
Thursday	5	۱۵	۱۵	پنجشنبه جشن خام‌خواری زادروز امام قائم
Friday	6	۱۶	۱۶	آدینه

July 2012		شعبان ۱۴۳۳		تیر ۱۳۹۱	
Saturday	7	۱۷		۱۷	شنبه
Sunday	8	۱۸		۱۸	یکشنبه
Monday	9	۱۹		۱۹	دوشنبه
Tuesday	10	۲۰		۲۰	سه‌شنبه
Wednesday	11	۲۱		۲۱	چهارشنبه
Thursday	12	۲۲		۲۲	پنج‌شنبه
Friday	13	۲۳		۲۳	آدینه

July 2012		شعبان ۱۴۳۳	تیر ۱۳۹۱	
Saturday	14	۲۴	۲۴	شنبه
Sunday	15	۲۵	۲۵	یکشنبه
Monday	16	۲۶	۲۶	دوشنبه
Tuesday	17	۲۷	۲۷	سه‌شنبه
Wednesday	18	۲۸	۲۸	چهارشنبه
Thursday	19	۲۹	۲۹	پنج‌شنبه
Friday	20	رمضان	۳۰	آدینه

July 2012

رمضان ۱۴۳۳

تیر ۱۳۹۱

Saturday	21	۲	۳۱	شنبه
Sunday	22	۳	مرداد	یکشنبه
Monday	23	۴	۲	دوشنبه
Tuesday	24	۵	۳	سه‌شنبه
Wednesday	25	۶	۴	چهارشنبه
Thursday	26	۷	۵	پنج‌شنبه
Friday	27	۸	۶	آدینه

July 2012

رمضان ۱۴۳۳

مرداو ۱۳۹۱

Saturday	28	۹	۷	شنبه
مردادروز. جشن مردادگان				
Sunday	29	۱۰	۸	یکشنبه
Monday	30	۱۱	۹	دوشنبه
Tuesday	31	۱۲	۱۰	سهشنبه
جشن چله تابستان				
Wednesday	August	۱۳	۱۱	چهارشنبه
روز جهانی شیر مادر				
Thursday	2	۱۴	۱۲	پنجشنبه
Friday	3	۱۵	۱۳	آدینه

August 2012

رمضان ۱۴۳۳

مرداو ۱۳۹۱

Saturday 4 ۱۶ ۱۴ شنبه

فرمان مشروطیت

Sunday 5 ۱۷ ۱۵ یکشنبه

گاهنبار میدیوشم، جشن میانه تابستان

Monday 6 ۱۸ ۱۶ دوشنبه

Tuesday 7 ۱۹ ۱۷ سهشنبه

Wednesday 8 ۲۰ ۱۸ چهارشنبه

جشن می خواره

Thursday 9 ۲۱ ۱۹ پنجشنبه

Friday 10 ۲۲ ۲۰ آدینه

تعطیل

شهادت امام علی

August 2012

رمضان ۱۴۳۳

مرداد ۱۳۹۱

Saturday	11	۲۳	۲۱	شنبه
<hr/>				
Sunday	12	۲۴	۲۲	یکشنبه
<hr/>				
Monday	13	۲۵	۲۳	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	14	۲۶	۲۴	سهشنبه
<hr/>				
Wednesday	15	۲۷	۲۵	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	16	۲۸	۲۶	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	17	۲۹	۲۷	آدینه
<hr/>				

August 2012

رمضان ۱۴۳۳

مرداد ۱۳۹۱

Saturday 18 ۳۰ ۲۸ شنبه

کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۹۱ علیه دولت دکتر محمد مصدق

Sunday 19 شوال ۲۹ یکشنبه

تعطیل

عید فطر

Monday 20 ۲ ۳۰ دوشنبه

Tuesday 21 ۳ ۳۱ سه‌شنبه

Wednesday 22 ۴ چهارشنبه شهرور

فغدیه، جشن خنکی هوا

Thursday 23 ۵ ۲ پنج‌شنبه

Friday 24 ۶ ۳ آدینه

جشن کشمین

August 2012

شوال ۱۴۳۳

شهریور ۱۳۹۱

Saturday 25 ۷ ۴ شنبه

شهریوردروز. جشن شهریورگان / زادروز داراب (کوروش) / عروج مانی

Sunday 26 ۸ ۵ یکشنبه

Monday 27 ۹ ۶ دوشنبه

Tuesday 28 ۱۰ ۷ سهشنبه

Wednesday 29 ۱۱ ۸ چهارشنبه

خزان جشن

Thursday 30 ۱۲ ۹ پنجشنبه

Friday 31 ۱۳ ۱۰ آدینه

September 2012	شوال ۱۴۳۳	شهریور ۱۳۹۱
Saturday 1	۱۴	۱۱ شنبه
Sunday 2	۱۵	۱۲ یکشنبه
Monday 3	۱۶	۱۳ دوشنبه
Tuesday 4	۱۷	۱۴ سهشنبه
Wednesday 5	۱۸	۱۵ چهارشنبه بازار جشن
Thursday 6	۱۹	۱۶ پنجشنبه
Friday 7	۲۰	۱۷ آدینه

September 2012	شوال ۱۴۳۳	شهریور ۱۳۹۱
Saturday 8	۲۱	۱۸ شنبه
Sunday 9	۲۲	یکشنبه
Monday 10	۲۳	دوشنبه
Tuesday 11	۲۴	سه‌شنبه
Wednesday 12	۲۵ تعطیل	۲۲ چهارشنبه
شهادت امام جعفر صادق		
Thursday 13	۲۶	۲۳ پنج‌شنبه
Friday 14	۲۷	۲۴ آدینه

September 2012 شوال ۱۴۳۳ شهریور ۱۳۹۱

Saturday	15	۲۸	۲۵	شنبه
Sunday	16	۲۹	۲۶	یکشنبه
Monday	17	ذیقعدہ	۲۷	دوشنبہ
Tuesday	18	۲	۲۸	سه‌شنبه
Wednesday	19	۳	۲۹	چهارشنبه
Thursday	20	۴	۳۰	پنج‌شنبه
Friday	21	۵	۳۱	آدینہ

گاہنبار پتہ شہیم. جشن پایان تابستان

September 2012

ذی‌قعدة ۱۴۳۳

مهر ۱۳۹۱

Saturday	22	۶	مهر	شنبه
جشن میتراکانا/ سال نو هخامنشی				

Sunday	23	۷	۲	یک‌شنبه
--------	----	---	---	---------

Monday	24	۸	۳	دوشنبه
--------	----	---	---	--------

Tuesday	25	۹	۴	سه‌شنبه
---------	----	---	---	---------

Wednesday	26	۱۰	۵	چهارشنبه
-----------	----	----	---	----------

Thursday	27	۱۱	۶	پنج‌شنبه
روز جهانی جهانگردی				

Friday	28	۱۲	۷	آدینه
--------	----	----	---	-------

September 2012

ذی‌قعدة ۱۴۳۳

مهر ۱۳۹۱

Saturday 29 ۱۳ ۸ شنبه

Sunday 30 ۱۴ ۹ يكشنبه

روز جهانی ناشنوايان / روز جهانی دريانوردی

Monday October ۱۵ ۱۰ دوشنبه

روز جهانی سالمندان

Tuesday 2 ۱۶ ۱۱ سه‌شنبه

Wednesday 3 ۱۷ ۱۲ چهارشنبه

Thursday 4 ۱۸ ۱۳ پنجشنبه

تيردوژ، جشن تيردوژی

Friday 5 ۱۹ ۱۴ آدینه

آیین فالیشویان اردهال، بازماندی از تیرگان

October 2012

ذی‌قعدة ۱۴۳۳

مهر ۱۳۹۱

Saturday 6 ۲۰ ۱۵ شنبه

Sunday 7 ۲۱ ۱۶ یکشنبه
مهرروز، جشن مهرگان

Monday 8 ۲۲ ۱۷ دوشنبه

روز جهانی کودک

Tuesday 9 ۲۳ ۱۸ سه‌شنبه

روز جهانی پست

Wednesday 10 ۲۴ ۱۹ چهارشنبه

Thursday 11 ۲۵ ۲۰ پنجشنبه

Friday 12 ۲۶ ۲۱ آدینه

دام‌دوڑ، جشن دام‌دوڑی / جشن پیروزی کاوآ و فریدون

October 2012	ذی‌قعدہ ۱۴۳۳	مہر ۱۳۹۱
Saturday 13	۲۷	۲۲ شنبہ
Sunday 14	۲۸	۲۳ یک‌شنبه
روز جهانی استاندارد		
Monday 15	۲۹	۲۴ دو‌شنبه
روز جهانی نابینایان (روز عصای سفید)		
Tuesday 16	۳۰	۲۵ سه‌شنبه
روز جهانی غذا		
Wednesday 17	ذیحجہ	۲۶ چهارشنبه
Thursday 18	۲	۲۷ پنج‌شنبه
Friday 19	۳	۲۸ آدینہ

October 2012

ذیحجه ۱۴۳۳

مهر ۱۳۹۱

Saturday	20	۴	۲۹	شنبه
Sunday	21	۵	۳۰	یکشنبه
Monday	22	۶	آبان	دوشنبه
Tuesday	23	۷	۲	سهشنبه
Wednesday	24	۸	۳	چهارشنبه
Thursday	25	۹	۴	پنجشنبه
Friday	26	۱۰	۵	آدینه

تعطیل

عید قربان

October 2011	ذیحجه ۱۴۳۳	آبان ۱۳۹۱
Saturday 27	۱۱	۶ شنبه
Sunday 28	۱۲	۷ یکشنبه
Monday 29	۱۳	۸ دوشنبه
Tuesday 30	۱۴	۹ سهشنبه
Wednesday 31	۱۵	۱۰ چهارشنبه آبان روز. جشن آبانگان
Thursday November	۱۶	۱۱ پنجشنبه
Friday 2	۱۷	۱۲ آدینه

November 2012

ذیحجه ۱۴۳۳

آبان ۱۳۹۱

Saturday 3

۱۸

۱۳

شنبه

تعطیل

عید غدیر

Sunday 4

۱۹

۱۴

یکشنبه

Monday 5

۲۰

۱۵

دوشنبه

گاهنبار آیاترم. جشن میانه پاییز

Tuesday 6

۲۱

۱۶

سهشنبه

Wednesday 7

۲۲

۱۷

چهارشنبه

Thursday 8

۲۳

۱۸

پنجشنبه

Friday 9

۲۴

۱۹

آدینه

November 2012 ذیحجه ۱۴۳۳ آبان ۱۳۹۱

Saturday 10 ۲۵ ۲۰ شنبه

Sunday 11 ۲۶ ۲۱ یکشنبه

Monday 12 ۲۷ ۲۲ دوشنبه

Tuesday 13 ۲۸ ۲۳ سهشنبه

Wednesday 14 ۲۹ ۲۴ چهارشنبه

Thursday 15 محرم ۱۴۳۴ ۲۵ پنجشنبه

اول محرم و آغاز سال ۱۴۳۴ قمری

Friday 16 ۲ ۲۶ آدینه

اول محرم و آغاز سال ۱۴۳۴ قمری در تقویم دولتی

November 2012 محرم ۱۴۳۴ آبان ۱۳۹۱

Saturday	17	۳	۲۷	شنبه
.				
Sunday	18	۴	۲۸	یکشنبه
.				
Monday	19	۵	۲۹	دوشنبه
.				
Tuesday	20	۶	۳۰	سهشنبه
.				
Wednesday	21	۷	آز	چهارشنبه آذر جشن
.				
Thursday	22	۸	۲	پنجشنبه
.				
Friday	23	۹	۳	آدینه

تاسوعا

November 2012

محرم ۱۴۳۴

آذر ۱۳۹۱

Saturday 24 ۱۰ ۴ شنبه

تعطیل

عاشورا / نهم محرم در تقویم دولتی، تاسوعا

Sunday 25 ۱۱ ۵ یکشنبه

تعطیل

دهم محرم در تقویم دولتی، عاشورا

Monday 26 ۱۲ ۶ دوشنبه

Tuesday 27 ۱۳ ۷ سهشنبه

Wednesday 28 ۱۴ ۸ چهارشنبه

Thursday 29 ۱۵ ۹ پنجشنبه

آذردوز، جشن آذرگان

Friday 30 ۱۶ ۱۰ آدینه

December 2012	محرم ۱۴۳۴	آذر ۱۳۹۱
Saturday 1	۱۷	۱۱ شنبه
روز جهانی مبارزه با ایدز		
Sunday 2	۱۸	۱۲ یکشنبه
.		
Monday 3	۱۹	۱۳ دوشنبه
روز جهانی معلولان		
Tuesday 4	۲۰	۱۴ سه‌شنبه
.		
Wednesday 5	۲۱	۱۵ چهارشنبه
.		
Thursday 6	۲۲	۱۶ پنجشنبه
.		
Friday 7	۲۳	۱۷ آدینه
.		

December 2012	محرم ۱۴۳۴	آذر ۱۳۹۱
Saturday 8	۲۴	۱۸ شنبه
Sunday 9	۲۵	۱۹ یکشنبه
Monday 10	۲۶	۲۰ دوشنبه
روز جهانی حقوق بشر		
Tuesday 11	۲۷	۲۱ سهشنبه
Wednesday 12	۲۸	۲۲ چهارشنبه
Thursday 13	۲۹	۲۳ پنجشنبه
Friday 14	۳۰	۲۴ آدینه

December 2012	صفر ۱۴۳۴	آذر ۱۳۹۱
Saturday 15	۱	شنبه ۲۵
Sunday 16	۲	یکشنبه ۲۶
Monday 17	۳	دوشنبه ۲۷
Tuesday 18	۴	سه‌شنبه ۲۸
Wednesday 19	۵	چهارشنبه ۲۹
Thursday 20	۶	پنجشنبه ۳۰
جشن شب یلدا (چله) / گاهنبار میدیادرم. جشن میانه سال و پایان پاییز		
Friday 21	۷	آدینه دی
روز میلاد خورشید. جشن خرم‌روز / نخستین جشن دیگان		

December 2012

صفر ۱۴۳۴

دی ۱۳۹۱

Saturday	22	۸	۲	شنبه
<hr/>				
Sunday	23	۹	۳	یکشنبه
<hr/>				
Monday	24	۱۰	۴	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	25	۱۱	۵	سه‌شنبه بازار جشن
<hr/>				
Wednesday	26	۱۲	۶	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	27	۱۳	۷	پنج‌شنبه
<hr/>				
Friday	28	۱۴	۸	آدینه دی به آذرروز، دومین جشن دیگان
<hr/>				

December 2012

صفر ۱۴۳۴

دی ۱۳۹۱

Saturday 29 ۱۵ ۹ شنبه

Sunday 30 ۱۶ ۱۰ یکشنبه

Monday 31 ۱۷ ۱۱ دوشنبه

Tuesday January 2013 ۱۸ ۱۲ سهشنبه

آغاز سال ۲۰۱۳ میلادی

Wednesday 2 ۱۹ ۱۳ چهارشنبه

Thursday 3 ۲۰ ۱۴ پنجشنبه

سیرسوز، جشن گیاه‌خواری تعطیل

اربعین

Friday 4 ۲۱ ۱۵ آدینه

جشن پیکرتراشی / دی به مهرروز، سومین جشن دیگان

January 2013

صفر ۱۴۳۴

دی ۱۳۹۱

Saturday	5	۲۲	۱۶	شنبه
جشن درامزینان. جشن درفش‌ها				
Sunday	6	۲۳	۱۷	یک‌شنبه
Monday	7	۲۴	۱۸	دوشنبه
Tuesday	8	۲۵	۱۹	سه‌شنبه
Wednesday	9	۲۶	۲۰	چهارشنبه
شهادت میرزا تقی‌خان امیرکبیر				
Thursday	10	۲۷	۲۱	پنج‌شنبه
Friday	11	۲۸	۲۲	آدینه
تعطیل				
درگذشت پیامبر اسلام و شهادت امام حسن مجتبی				

January 2013

صفر ۱۴۳۴

دی ۱۳۹۱

Saturday	12	۲۹	۲۳	شنبه
دی به دین دوز: چهارمین جشن دیگان تعطیل				
شهادت امام رضا				
Sunday	13	ربیع الاول	۲۴	یکشنبه
Monday	14	۲	۲۵	دوشنبه
Tuesday	15	۳	۲۶	سهشنبه
Wednesday	16	۴	۲۷	چهارشنبه
Thursday	17	۵	۲۸	پنجشنبه
Friday	18	۶	۲۹	آدینه

January 2013

ربيع الاول ١٤٣٤

دى ١٣٩١

Saturday	19	٧	٣٠	شنبه
<hr/>				
Sunday	20	٨	بهن	يك شنبه
<hr/>				
Monday	21	٩	٢	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	22	١٠	٣	سه شنبه
<hr/>				
Wednesday	23	١١	٤	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	24	١٢	٥	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	25	١٣	٦	آدینه
<hr/>				

January 2013 ربيع الاول ۱۴۳۴ بهمن ۱۳۹۱

Saturday	26	۱۴	۷	شنبه
Sunday	27	۱۵	۸	یکشنبه
Monday	28	۱۶	۹	دوشنبه
Tuesday	29	۱۷	۱۰	سه‌شنبه
آبان‌روز. جشن سده. آتش‌افروزی بر بام‌ها / نمایش بازی همگانی تعطیل زادروز پیامبر اسلام / زادروز امام جعفر صادق				
Wednesday	30	۱۸	۱۱	چهارشنبه
Thursday	31	۱۹	۱۲	پنج‌شنبه
Friday	February	۲۰	۱۳	آدینه

February 2013

ربيع الاول ١٤٣٤

بهمن ١٣٩١

Saturday	2	٢١	١٤	شنبه
<hr/>				
Sunday	3	٢٢	١٥	یکشنبه جشن میانه زمستان
<hr/>				
Monday	4	٢٣	١٦	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	5	٢٤	١٧	سه‌شنبه
<hr/>				
Wednesday	6	٢٥	١٨	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	7	٢٦	١٩	پنج‌شنبه
<hr/>				
Friday	8	٢٧	٢٠	آدینه
<hr/>				

February 2013

ربيع الاول ١٤٣٤

بهمن ١٣٩١

Saturday 9 ٢٨ ٢١ شنبه

Sunday 10 ٢٩ ٢٢ **یکشنبه**
بادروز جشن بادرودی
تعطیل

پیروزی انقلاب اسلامی

Monday 11 ٣٠ ٢٣ **دوشنبه**

Tuesday 12 ربيع الثاني ٢٤ **سهشنبه**

Wednesday 13 ٢ ٢٥ **چهارشنبه**

Thursday 14 ٣ ٢٦ **پنجشنبه**

Friday 15 ٤ ٢٧ **آدینه**

February 2013

ربيع الثاني ١٤٣٤

بهمن ١٣٩١

Saturday	16	٥	٢٨	شنبه
<hr/>				
Sunday	17	٦	٢٩	یکشنبه
<hr/>				
Monday	18	٧	٣٠	دوشنبه
<hr/>				
Tuesday	19	٨	اسفند	سه‌شنبه
<p>جشن اسفندی / جشن آبسالان. بهار جشن / نمایش بازی همگانی</p>				
<hr/>				
Wednesday	20	٩	٢	چهارشنبه
<hr/>				
Thursday	21	١٠	٣	پنجشنبه
<hr/>				
Friday	22	١١	٤	آدینه
<hr/>				

February 2013 ربيع الثاني ١٤٣٤ اسفند ١٣٩١

Saturday 23 ١٢ ٥ شنبه

اسفنددروز، جشن اسفندگان. گرامیداشت زمین و بانوان / جشن برزگران

Sunday 24 ١٣ ٦ یکشنبه

Monday 25 ١٤ ٧ دوشنبه

Tuesday 26 ١٥ ٨ سهشنبه

Wednesday 27 ١٦ ٩ چهارشنبه

Thursday 28 ١٧ ١٠ پنجشنبه

جشن و خشنکام

Friday March ١٨ ١١ آدینه

March 2013		ربيع الثاني ١٤٣٤		١٣٩١ هـ
Saturday	2	١٩	١٢	شنبه
Sunday	3	٢٠	١٣	یکشنبه
Monday	4	٢١	١٤	دوشنبه
Tuesday	5	٢٢	١٥	سه‌شنبه
Wednesday	6	٢٣	١٦	چهارشنبه
Thursday	7	٢٤	١٧	پنجشنبه
Friday	8	٢٥	١٨	آدینه

March 2013		ربيع الثاني ١٤٣٤		اسفند ١٣٩١
Saturday	9	٢٦	١٩	شنبه جشن نوروز زودها
Sunday	10	٢٧	٢٠	یکشنبه جشن گلدان
Monday	11	٢٨	٢١	دوشنبه
Tuesday	12	٢٩	٢٢	سهشنبه
Wednesday	13	جمادی الاول	٢٣	چهارشنبه
Thursday	14	٢	٢٤	پنجشنبه
Friday	15	٣	٢٥	آدینه پایان سرایش شاهنامه فردوسی

March 2013

جمادی الاول ۱۴۳۴

اسفند ۱۳۹۱

Saturday	16	۴	۲۶	شنبه فروردگان
Sunday	17	۵	۲۷	یکشنبه
Sunday	18	۶	۲۸	دوشنبه
Sunday	19	۷	۲۹	سه‌شنبه چهارشنبه‌سوری، جشن شب چهارشنبه‌آخر تعطیل ملی شدن صنعت نفت ایران
Sunday	20	۸	۳۰	چهارشنبه چهارشنبه‌آخر، گاهنبار هم‌سپتمدم، جشن پایان زمستان، زادروز زرتشت، جشن اوشیدر (نجات‌بخش ایرانی) در دریاچه هامون و کوه خواجه، آتش‌افروزی بر بام‌ها در استقبال از نوروز

چکیده‌ای در باره گاهشمارى جلالى

رضا مرادى غياث آبادى

گاهشمارى جلالى كه به نام‌هاى «ملك‌شاهى»، «سلطانى» و «محدث» نيز ناميده مى‌شود، يك نظام گاهشمارى خورشيدى اعتدالى است كه در زمان سلطان جلال‌الدين ملك‌شاه سلجوقى (۴۸۵ تا ۴۶۵ هجرى قمرى) آغاز به تنظيم شده و نام‌هاى گوناگون آن نيز از نام و لقب‌هاى ملك‌شاه برگرفته شده است.

ساختار بنيادين اين گاهشمارى بر مبنای سنت‌هاى ديرين گاهشمارى‌هاى ايرانى و با تأكيد خاص بر انطباق نوروز يا روز نخست سال با نقطه اعتدال بهارى بوده است.

گاهشمارى جلالى را مى‌توان نتيجه و محصول نهايى كوشش‌هاى بسيار ديرينه و پارسابقه ايرانيان براى دستيابى به تقويمى اعتدالى كه حداكثر دقت و انطباق با تقويم طبيعى را داشته باشد، دانست. اين گاهشمارى، شكل نهايى و اصلاح شده گاهشمارى‌هاى «معتضدى»، «فارسى»، «خراجى» و

دیگر سامانه‌هایی است که در سده‌های سوم تا پنجم هجری برای تثبیت نوروز در اعتدال بهاری به کار می‌رفته‌اند و فاقد دقت کافی، و یا بدون قابلیت محاسباتی نظری برای سال‌های پیشین و پسین بوده‌اند. در آن زمان (یعنی در اواخر سده پنجم) تقویم یزدگردی نیز به دلیل فقدان کیسه‌گیری‌های یک ماه در هر صد و بیست سال، عملاً از قاعده محاسباتی خود خارج شده؛ در حالیکه در نظام اصلی خود نیز بدون دقت کافی بوده و تا یک ماه با تقویم طبیعی دچار اختلاف می‌شده است. گاهشماری هجری خورشیدی فعلی ایران نیز ادامه همان گاهشماری جلالی است و تاکنون دقیق‌تر از آن در جهان به وجود نیامده است.

فرایند تنظیم گاهشماری جلالی و زیج پیوسته به آن که «زیج ملک‌شاهی» نامیده می‌شده است، در زمان ملک‌شاه سلجوقی و به احتمال تحت تأثیر وزیرش خواجه نظام‌الملک در شهر اصفهان (یا شهر ری) و با شرکت گروهی از تقویم‌شناسان مشهور آن زمان همچون «ابومظفر اسفزاری»، «ابوعباس لوکری»، «محمد بن احمد معموری»، «میمون بن نجیب واسطی» و «ابن کوشک بیهقی مباحی» به سرپرستی «عمر خیام» آغاز شد؛ در حالیکه عبدالرحمان خازنی (خدمتکار خزانه‌دار مرو) که بنا به علایق شخصی و غیر حرفه‌ای به مطالعه در تقویم می‌پرداخت، بطور مستقل در شهر مرو به محاسباتی جداگانه پرداخت و نتیجه پژوهش خود و از جمله شیوه سنجش نوروز را برای گروه خیام فرستاد. مشهور است که بخشی از محاسبات خازنی از سوی این گروه پذیرفته شده و به رسمیت شناخته شد.

مبدأ تأسیس تقویم جلالی برابر است با سال ۴۷۱ هجری قمری، ۴۴۸ یزدگردی، ۴۶۸ خراجی و ۱۰۷۹ میلادی ژولی. فاصله بین‌التاریخین مبدأ تقویم جلالی با مبدأ هجری قمری ۱۶۶۷۹۷ روز، با مبدأ تقویم یزدگردی ۱۶۳۱۷۳ روز، با مبدأ خراجی ۱۷۰۹۳۳ روز، با مبدأ گاهشماری میلادی ژولی ۳۹۳۸۱۳ روز و با مبدأ اسکندری (سلوکی) ۵۰۷۴۹۷ روز است. تطبیق روز نخست این تقویم یا «نوروز جلالی / نوروز سلطانی» با نقطه اعتدال بهاری بر اساس تعریفی مشخص از طول سال متوسط اعتدالی، اصل ثابت و نهادین در گاهشماری جلالی و یکی از اهداف بنیادگزاران آن بوده است. بنا به گزارش عبدالعلی محمد بن حسن بیرجندی در «شرح سی فصل» و «شرح زیچ جدید سلطانی»، خواجه نصیر طوسی در «زیچ ایلخانی»، نویسنده ناشناس در «ربیع‌المنجمین» و الغیبیک در «زیچ الغیبیک»، در این گاهشماری نه تنها طول سال با تقویم طبیعی برابری دارد، بلکه طول هر فصل نیز به دلیل کوشش برای انطباق روزهای هر ماه خورشیدی با مدت زمان توقف خورشید در برج‌های همزمان آن، با طول فصل‌های طبیعی برابری داشته و نقاط اعتدال و انقلابین درست در ابتدای هر فصل تقویم جلالی واقع می‌شوند. در نتیجه مجموع روزهای هر یک از سه‌ماه‌های نخست و دوم سال (بهار و تابستان) برابر با ۹۳ روز، مجموع روزهای سه‌ماهه سوم (پاییز) ۹۰ روز و مجموع روزهای سه‌ماهه سوم (زمستان) ۸۹ روز است که کاملاً با تقویم طبیعی برابری دارد و این ویژگی بسیار مهم و بی‌نظیر تقویم جلالی است که در دیگر تقویم‌ها دیده نمی‌شود.

در تعریف نوروز جلالی یا مبدأً آغاز سال نو می‌توان بنا به تعریف کامل و کوتاه خواجه نصیر طوسی، الخبیک و ملا مظفر گنابادی گفت که نوروز جلالی یا سلطانی، روزی است که خورشید تا زمان عبور از نصف‌النهار محل به نقطه اعتدال بهاری رسیده باشد.

گروه خیام، روز اعتدال بهاری شش ماه پیش از هجرت (۱۹ مارس سال ۶۲۲ میلادی ژولی) را به عنوان نقطه آغاز سالشماری برگزید و از نام‌های ایرانی برای نامگذاری برابره‌های ماهی دوازده برج سالیانه بهره برد.

در زمینه نظام کیبسه‌گیری در گاهشماری جلالی برای افزودن کسر سال و گزینش سال‌های ۳۶۶ روزه، منابع موجود شیوه‌های گوناگونی از تعریف طول سال و قاعده کیبسه‌گیری را به دست می‌دهند. شیوه‌های پیشنهادی یا گزارشی خواجه نصیر طوسی، عبدالرحمان خازنی، حسن بن حسین شاهنشاه سمنانی، عبدالعلی بیرجندی، میرم چلبی و قطب‌الدین شیرازی تا اندازه‌ای با یکدیگر تفاوت دارند. اما همگی آنها بر وجود کیبسه‌های خماسی که یکی دیگر از مهمترین ویژگی‌های گاهشماری جلالی است، تأکید دارند. به گمان این نگارنده و با در نظر داشتن فرض‌های بنیادین این گاهشماری در تطبیق طول سال و فصل‌ها با تقویم طبیعی و دارا بودن قابلیت محاسبات نظری برای هر سال مفروض در گذشته و آینده، شیوه یکسان ذبیح بهروز و احمد بیرشک (۶۸۳ کیبسه در یک دوره ۲۸۲۰ ساله) به‌رغم وجود پاره‌ای انتقادهای، بهترین و کاراترین شیوه اجرای کیبسه‌های جلالی و هجری خورشیدی است.

دو یادداشت دیگر:

- بنیاد محاسباتی در هر نظام گاهشماری خورشیدی، عبارت است از یافتن تعداد (x) سال‌های برجی که همه تعداد روزهای متوسط (y) را با دقتی معین در بر می‌گیرد. ضریب مفروض این مقدار، در گاهشماری ایرانی ۰/۲۴۲۱۹۹ روز دانسته شده است.

- طول سال، مانند طول شبانروز متغیر است. همانگونه که در تقسیم شبانروز، از زمان متوسط (۲۴ ساعت کامل) استفاده می‌شود، در محاسبات تقویمی نیز طول سال متوسط بکار گرفته می‌شود. هر نظام گاهشماری خورشیدی، تعریفی خاص از طول متوسط سال و قاعده کیسه‌گیری دارد که در گاهشماری ایرانی عبارت است از: ۳۶۵ روز و ۵ ساعت و ۴۸ دقیقه و ۴۶ ثانیه. طول متغیر سال (آنگونه که در تقویم رسمی ایران بکار می‌رود) در هیچیک از گاهشماری‌های جهان تعریف نشده و اصولاً تقویم، محصول تعریف یک نظام گاهشماری از طول متوسط سال و شیوه کیسه‌گیری آن است. طول متغیر، کاربردی در تقویم ندارد و ارزش گاهشماری ایرانی در اندازه‌گیری دقیق طول سال متوسط تعریف شده آن است.

برای آگاهی بیشتر بنگرید به:

اکرمی، موسی، گاهشماری ایرانی، تهران، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، ۱۳۸۰.

بهرز، ذبیح، تقویم و تاریخ در ایران، تهران، ۱۳۳۱.

بیرشک، احمد، گاهشماری ایرانی، تهران، بنیاد دانشنامه فارسی، ۱۳۷۹.

حیدری ملایری، محمد، نگاهی نو به گاهشماری ایرانی،
وبگاه شخصی (از ایشان برای انجام چندین گفتگو در
زمینه اختلاف نظرها در نظام کیسه‌گیری گاهشماری
ایرانی سپاسگزارم).
تقی‌زاده، حسن، گاهشماری در ایران قدیم، تهران،
کتابخانه طهران، ۱۳۱۶.
عبدالمهی، رضا، تاریخ تاریخ در ایران، چاپ دوم، تهران،
امیرکبیر، ۱۳۷۵.
مرادی غیاث‌آبادی، رضا، راهنمای زمان جشن‌ها و
گردهمایی‌های ملی ایران باستان، ۱۳۸۴.
مرادی غیاث‌آبادی، رضا، نوروزنامه - پنجاه گفتار در
زمینه پژوهش‌های ایرانی، ۱۳۸۶.
نبئی، ابوالفضل، گاهشماری در تاریخ، تهران، سمت،
۱۳۸۱.

Richards, E. G., Mapping Time- the Calendar and its
History, Oxford, 1998.
Youshkevitch, A. P. & Rosenfeld, B. A., al-
Khayyami, Dictionary of Scientific Biography, VIII,
1973.